

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Leova, judecător P. Vacula

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat, judecători G. Colev, Ș. Starciuc, L. Caraianu

DECIZIE

13 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător – Tatiana Vieru,

Judecători –

Oleg Sternioală, Nicolae Craiu,

Mariana Pitic, Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de către SRL „Rudon Grup”, prin intermediul administratorului Rudcov Mihail, și recursul avocatului Zamfir Pavel, în interesele SRL „Rudon Grup”, împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 28 iunie 2017, prin care a fost admis apelul lui Diacon Oleg și casată hotărârea Judecătoria Cimișlia, sediul Leova din 23 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Diacon Oleg către SRL „Rudon Grup” cu privire la încasarea datoriei,

c o n s t a t ă:

La 26.02.2015, Diacon Oleg s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către SRL „Rudon Grup”, prin care a solicitat încasarea sumei bănești în mărime de 2319642, 00 lei cu titlu de datorie, suma de 25000, 00 lei ca cheltuieli pentru achitarea taxei de stat și suma de 100000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada anului 2009-2014, el a exercitat din numele și în interesele SRL „Rudon Grup”, funcții cu caracter economic și organizatoric, adică a ocupat funcția de administrator și ceva timp director-interimar al SRL „Rudon Grup”, fiind întreprinse de către el toate măsurile necesare pentru asigurarea bunei activități a societății, inclusiv prin acordarea mijloacelor bănești pentru întreprindere ca împrumut, cu ajutorul cărora SRL „Rudon Grup” și-a suplinit propriile mijloace de circulație, la fel, și-a procurat tehnica agricolă, folosită activ în viitor și până în prezent pentru prelucrarea terenurilor cu destinație agricolă.

Funcțiile sale cu caracter economic și organizatoric le-a pierdut ca urmare a exteriorizării voinței fondatorului SRL „Rudon Grup”, Rudcov Mihail – deținător al cotei de participare în capitalul statutar în mărime de 100%, după ce a mai încetat să acorde SRL „Rudon Grup” careva mijloace cu împrumut.

Astfel, în perioada 06.09.2010-04.04.2013, el a oferit cu titlu de împrumut întreprinderii SRL „Rudon Grup”, sume bănești în mărime totală de 2319642,00 de lei.

La 17.01.2015, Diacon Oleg s-a adresat către SRL „Rudon Grup” cu pretenție formulată în scris, prin care a solicitat restituirea întregii sume bănești până la data de 16.02.2015. Această pretenție, deși, a fost recepționată de SRL „Rudon Grup”, a fost lăsată fără examinare.

Ulterior, la 17.03.2016, reclamantul și-a majorat cerințele acțiunii, solicitând să fie încasată de la SRL „Rudon Grup” și suma în mărime de 653757,72 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, pe perioada 17.02.2015-17.03.2016.

La 24.08.2016, reclamantul și-a mărit cerințele acțiunii în partea încasării dobânzii de întârziere, cerând încasarea sumei în mărime de 883465,84 de lei pentru perioada 17.02.2015-24.08.2016.

Prin hotărârea Judecătorei Cimișlia, sediul Leova din 23 martie 2017, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 28 iunie 2017, hotărârea primei instanțe a fost casată, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii, fiind încasată de la SRL „Rudon Grup” în beneficiul lui Diacon Oleg, în total, suma de 3346857,84 de lei.

La 28.07.2017, SRL „Rudon Grup”, prin intermediul administratorului Rudcov Mihail, a depus cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 71 din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007, precum și prevederile art. 251, 210, 305 Cod civil.

La 16.08.2017, avocatul Zamfir Pavel, în interesele SRL „Rudon Grup”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei enunțate, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie 2017, recursurile au fost declarate admisibile.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Verificând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul constată că instanța de apel, la examinarea cauzei, a interpretat și a aplicat eronat prevederile legale, concluziile expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, iar circumstanțele date afectează legalitatea deciziei contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

Pornind de la faptul că instanța de apel în justificarea soluției sale de admitere a acțiunii susține că prevederile art. 71 din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007 nu stabilesc anumite interdicții de a încheia acte juridice de drept civil cu sine însuși din numele societății și, în așa fel, concluzionând că dispoziția art. 251 Cod civil nu se referă la raporturile juridice în litigiu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Potrivit art. 7 alin. (6) din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007, administratorul filialei sau al reprezentanței își exercită atribuțiile în temeiul regulamentului filialei sau reprezentanței, aprobat de societate, și al *mandatului eliberat de societate*.

Conform art. 155 Cod civil, normele cu privire la conducerea, administrarea și reprezentarea societății cu răspundere limitată sunt stabilite prin lege și statutul sau.

Prevederile art. 69 alin. (1) din Legea privind societățile cu răspundere limitată stabilesc că societatea trebuie să aibă unul sau mai mulți administratori, care administrează societatea și o reprezintă, care potrivit art. 70 alin. (1) din această lege, se desemnează de adunarea generală a asociaților sau de consiliul societății dacă actul de constituire prevede aceasta. Administratorul poate fi eliberat oricând cu sau fără motiv.

În temeiul art. 71 alin. (1) din legea enunțată, administratorul este în drept:

- a) să efectueze actele de gestiune a societății, necesare atingerii scopurilor prevăzute în actul de constituire și în hotărârile adunării generale a asociaților;
- b) să reprezinte fără procură societatea în raporturile cu organele statului, cu terții și în instanțele de judecată;
- c) să elibereze altor persoane mandat pentru săvârșirea unor anumite acte juridice, dacă aceasta nu este interzis prin actul de constituire;
- d) să exercite alte împuterniciri atribuite de adunarea generală a asociaților sau de consiliul societății conform competenței lor.

Astfel, din reglementările de drept pre-citate se deduce că fiind utilizată, prin prisma art. 7 alin. (6), art. 71 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 135 din 14.06.2007,

noțiunea de „mandat”, legislatorul dă de înțeles că relațiile dintre administratorul desemnat și societate se bazează prin analogie regulilor mandatului.

În același rând, este de menționat că prevederile Codului civil al RM fundamentează pe temeiuri contractuale raporturile dintre persoana juridică și organele sale de administrare, precizând în art. 61 alin. (3), că raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele executive sunt supuse prin analogie regulilor mandatului dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

Sintetizând cele arătate *supra*, Colegiul conchide că, întrucât funcția de administrator într-o societate cu răspundere limitată se exercită după regulile contractului de mandat și încetează prin aceleași cauze pentru care încetează și contractul de mandat, încheierea actului cu sine însuși, fără ca această împuternicire să fie stipulată expres, prezintă riscul vătămării drepturilor reprezentatului din pricina conflictului de interese ce se poate ivi între reprezentat și reprezentant ori partea pe care acesta din urmă, de asemenea, o reprezintă, mai ales în situația în care chiar din conținutul prevederilor legale se observă tendința legislatorului de a proteja interesele asociațiilor (fondatorului), or aceștia sunt persoanele care investesc resurse patrimoniale în activul societății.

Însăși prevederile art. 71 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 135 din 14.06.2007 configurează concluzia că actele de gestiune a societății, necesare atingerii scopurilor prevăzute în actul de constituire și în hotărârile adunării generale a asociațiilor, administratorul le efectuează în limitele împuternicirilor oferite prin mandat de către adunarea generală a asociațiilor sau de consiliul societății, acest fapt rezultând și din prevederile lit. b), c) și d) ale normei enunțate, în așa sens, împuternicirea de a încheia contracte cu sine însuși din numele asociației urmând a fi stipulată expres în scopul de a exclude un eventual conflict de interese, aceasta fiind dictată și de faptul că într-o asemenea situație reprezentantul ar putea fi ispitit să dea precădere intereselor proprii atunci când încheie cu sine însuși actul juridic, în care figurează și ca reprezentant al altei persoane. Acest fapt fiind dedus și din prevederile art. 69 alin. (2) din legea sus-indicată, potrivit căroră, administrator poate fi numai o persoană fizică majoră, cu capacitate deplină de exercițiu. Administrator nu pot fi persoane căroră, prin lege sau hotărâre judecătorească, le este interzisă deținerea funcției de administrator sau a unei alte funcții care acordă dreptul de dispoziție asupra bunurilor materiale, precum și persoane cu antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoane care gestionează organizații comerciale. Deci, legea pentru a deține calitatea de administrator obligă la respectarea anumitor cerințe, în așa fel, instituind prezumția protejării în primul rând al intereselor asociațiilor (fondatorului).

Pentru considerentele de mai sus, Codul civil, prin prisma art. 251 Cod civil,

interzice reprezentantului să încheie acte juridice în numele reprezentatului cu sine însuși, atât în nume propriu, cât și în calitate de reprezentant al unui terț. Dar, deoarece actul cu sine însuși nu este subminat de un viciu de structură, ci este primejdios numai prin conflictul de interese pe care îl poate prilejui între reprezentat și reprezentant, legea îl consideră valabil ori de câte ori reprezentatul a *autorizat expres* pe reprezentant să încheie o atare operație juridică sau când actul juridic încheiat constă exclusiv în executarea unei obligații, în această ipoteză lezarea intereselor reprezentatului fiind cu desăvârșire exclusă.

În situația analizată, Colegiul consideră ca neîntemeiată concluzia instanței de apel, precum că prevederile art. 71 din Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007 nu stabilesc anumite interdicții de a încheia acte juridice de drept civil cu sine însuși din numele societății și respectiv speței nu-i sunt aplicabile prevederile art. 251 Cod civil, și ca urmare, constatând că în speță sunt prezente elementele și condițiile ce vizează încheierea unui contract de împrumut, dispunând, în așa fel, admiterea acțiunii.

Față de această concluzie a instanței de apel, Colegiul mai reține că obligativitatea autorizării exprese a reprezentantului, la caz, a administratorului să încheie o operație juridică sau când actul juridic încheiat constă exclusiv în executarea unei obligații se deduce și din prevederile art. 72 alin. (5) din Legea nr. 135 din 14.06.2007, conform cărora, în exercitarea atribuțiilor sale, administratorul va da dovadă de diligență și loialitate, acest fapt prezumând că în situația în care au apărut careva obstacole în desfășurarea normală a activității societății, la efectuarea anumitor operații economice, administratorul avea obligația de a anunța organele competente ale societății în vederea luării deciziilor de rigoare pentru buna funcționare de mai departe a asociației, în sens că administratorul răspunde în fața societății pentru nerespectarea obligațiilor date prin lege, prin actul de constituire și prin hotărârile organului care l-a desemnat. Or, potrivit art. 1035 Cod civil, administratorul este obligat să acționeze în interesul societății cu prudență și diligență, să asigure o bună gestiune, care să ducă la atingerea obiectivului societății. Astfel, administratorul trebuie să evite conflictele între interesele personale și interesele societății, de alt fel, pentru încălcarea obligațiilor sale, administratorul poartă răspundere civilă. Indiferent de forma ei, răspunderea are drept cauză culpa administratorului.

În atare situație, este firesc că prevederile art. 71 alin. (1) din Legea nr. 135 din 14.06.2007, deși sunt norme ale unei legi cu caracter special, după natura lor juridică acestea îmbracă forma unor norme cu caracter general, în așa fel, urmând a fi interpretate și aplicate în coroborare cu alte prevederi legale aplicabile litigiului, dat fiind faptul că aceste prevederi se referă doar la faptul că administratorul este în drept să efectueze actele de gestiune a societății, însă modalitatea, condițiile de

gestiune a societății fiind stipulate de prevederile Codului civil, aceste prevederi fiind aplicabile în măsura în care Legea nr. 135 din 14.06.2007 nu stabilește alte norme speciale.

Prin urmare, sunt lipsite de suport juridic afirmațiile instanței de apel, precum că prin aplicarea art. 251 Cod civil se cere ca actul juridic să fie încheiat cu sine însuși, adică Diacon Oleg urma să fie beneficiar pe acest act juridic, însă în cauza examinată actul juridic de împrumut a fost încheiat nu în privința sa, ci în privința beneficiarului SRL „Rudon Grup”. Totodată, aceste afirmații ale instanței de apel, Colegiul le califică ca contradictorii, având în vedere faptul că în cauză reclamantul insistă asupra încheierii unor contracte de împrumut, dar nu că ar fi fost transferate mijloace bănești care provin din activitatea economică, iar reieșind din circumstanțele descrise mai sus, acesta prin esența legii, *urma să dispună expres de așa gen de împuterniciri*, ținând cont de faptul că raporturilor juridice legate de contractele de împrumut îi sunt caracteristice anumite particularități distincte și, în același timp, pot genera anumite consecințe juridice pentru reprezentat (încasarea penalităților, dobânzilor etc.), circumstanțe care pot diminua activitatea societății, în situația în care însăși din prevederile legale se deduce că asociații (fondatorii) sunt persoanele care investesc resurse patrimoniale în activul societății asigurându-i funcționalitatea.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. În speță, însă lipsesc careva probe pertinente și concludente care ar demonstra cu certitudine că, la caz, reclamantul având calitatea de administrator al SRL „Rudon Grup” a acționat în strictă concordanță cu prevederile legale.

Mai mult, după cum denotă materialele dosarului semnătura fondatorului SRL „Grup Rudon”, Rudcov Mihail, de pe contractele de împrumut (f. d. 48, 49, 50, Vol. III), a fost falsificată, fapt confirmat prin raportul de constatare tehnico-științifică nr. 309 din 20 mai 2016.

Astfel, Colegiul consideră că reclamantul-intimat a eșuat, în conformitate cu art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei de adresare în instanța de judecată, în situația în care la materialele dosarului lipsesc probe care ar demonstra incontestabil că acțiunile acestuia în calitatea sa de administrator al SRL „Rudon Grup” au fost efectuate în limitele împuternicirilor acordate în modul stabilit de lege, și totodată, consideră că, în speță, nu sunt întrunite condițiile legale de admitere a acțiunii în temeiul prevederilor art. art. 195, 200, 210, 211, 305, 512, 513, 573, 666, 679, 680, 867, 871, 872, invocate de către instanța de apel, în așa fel, concluziile instanței de apel fiind neîntemeiate, dictate de interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept

material, motiv pentru care decizia Curții de Apel Comrat din 28 iunie 2017 urmează a fi casată, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 23 martie 2017.

Pe cale de consecință, instanța de recurs reține că instanța de apel neîntemeiat și cu încălcarea prevederilor legale a admis acțiunea înaintată de către Diacon Oleg, în același rând, Colegiul consideră că prima instanță corect a respins acțiunea acestuia ca neîntemeiată.

Având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe a fost adoptată în conformitate cu prevederile normelor de drept material și procedural, iar argumentele invocate de recurenți sunt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. f) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de către SRL „Rudon Grup”, prin intermediul administratorului Rudcov Mihail, și recursul avocatului Zamfir Pavel, în interesele SRL „Rudon Grup”.

Se casează decizia Curții de Apel Comrat din 28 iunie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova din 23 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Diacon Oleg către SRL „Rudon Grup” cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul -

Tatiana Vieru,

Judecători:

Nicolae Craiu,

Oleg Sternioală,

Mariana Pitic,

Svetlana Filincova